

В българския фолклорен ансамбъл „Пирин“

танцуват програмисти и заместник-декан

Георги Георгиев, основател на ансамбъла за български народни танци „Пирин“, е завършил специалност телекомуникации в Бърно. Като идва на мястото на нашата среща, изглежда съвсем нормално. Но промяната настъпва, когато от касетофона започва да звучи българска музика. От инженер той извъднъж се превръща в танцьор, който с енергията си ви привлича да играете хоро, без значение дали можете да го танцувате или не. От него разбирам, че българското хоро е танц за всеки, стига да се престрашиш и да затанцуваш.

На вашите изпълнения обаче нямате „жив“ музикален съпровод ...

Да, така е. Не можем да намерим живеещи тук български музиканти. Когато имаме възможност, винаги предпочитаме музика на живо. Най-често я използваме на различни шествия, като свирим на акордеон и тъпан.

В началото членовете на ансамбъла са били главно българи и деца от смесени бракове. Каква е ситуацията днес?

Съставът на нашия ансамбъл се променя и винаги с удоволствие констатирам, че фолклорът няма никакви граници. Първоначално наистина бяхме само българи и чехи от смесени бракове. Постепенно при нас дойдоха и още чехи. През 2005 година на-пример в ансамбъла българите бяха малцинство. Но никога не сме смятали това за проблем, нашият колектив е отворен за всеки, който иска да танцува. През 2006 година фирма IBM откри голям клон в Бърно и тук пристигнаха много българи, IT специалисти. Някои от тях дойдоха при нас като „българско подкрепление“ и изравнихме силите си (смях). Трябва да подчертая, че сме много добър екип и че всички сме едно цяло – българи, чехи и словаци.

А с какво се занимават членовете на ансамбъла професионално?

Никой досега не ме е питал за това, това е интересен въпрос. Когато започвахме, при нас имаше много студенти. Сега имаме много програ-

Кога и как започнахте да танцувате?

Когато бях в трети клас, у нас, в България, се записах в аматьорски танцов състав и оттогава танцувам. На двайсет години дойдох да уча в Бърно и останах тук. Ходехме на различни танцови забави, защото танцуването ми липсваше. През 1998 година към мен се обърнаха гърците, живеещи в Бърно, и ми казаха, че търсят момчета за танцовия им ансамбъл. Техните фолклорни танци много приличат на нашите хора, така че аз се справях без проблеми.

Кога се роди идеята да основате собствен танцов ансамбъл? На вашия сайт пише, че продължавате дейността на по-стар ансамбъл,

който е съществувал в Бърно през петдесетте години на миналия век ...

Три години бях в гръцкия танцов ансамбъл и през 2001 г. основахме нашия състав „Пирин“, който носи името на българската планина Пирин. През петдесетте години наистина в Бърно е съществувал български танцов ансамбъл. Човекът, който е бил негов ръководител, почина неотдавна. Аз се срещнах с него малко преди смъртта му, поговорихме си, той ми подари своя барабан, на който са свирили през 50-те и 60-те години. Приемам това за важен жест – като че ли с тъпана той ни предаде и някакъв жезъл. Покритият с прах тъпан, който половин век е стоял неизползван на някакъв таван, се използва отново.

мисти, моята съпруга е преводачка, с нас танцуват също архитект и журналистка. Но деветдесет процента от състава представляват студентите. Имаме студентка по химия и бъдеща адвокатка. Много години с нас танцува заместник-деканът на факултета по архитектура на Техническия университет в Бърно!

Колко души сте общо?

Общо сме около 30. Активно танцуват двайсетина души, от които около 15 участват и в официалните изпълнения на ансамбъла. Нашата цел не е да привличаме прекалено много членове. Ние не се гордеем с числеността на ансамбъла, а с качеството на танците и представянето на българския фолкор пред широката общественост.

Но можете да се похвалите например с това, че вашите хореографии са подготвени от известни хореографи от България... Как протича подготовката на един нов танц?

Всяка година организираме интензивен танцов лагер. Аз мога да танцувам и да ръководя състава, но не се осмелявам да създавам нещо сам. Затова каним хореограф от България, който ни обучава и ни поставя някакъв танц. Понякога успяваме да научим и няколко танца. Работим заедно с хореографи, с които се познавам добре, и които успяват да ни направят танц точно „по мярка“. С него след това с чиста съвест и гордост можем да участваме на различни фестивали.

За какви танци става въпрос?

Традиционният български танц – хоро – се танцува в кръг на мегдана. То има динамика и типичен ритъм. На сцената ние играем преди всичко сценични

танци, които са по-атрактивни за зрителите. Най-често представяме танци от Тракия, но и от други региони, например от Пиринския край – от областта на планината, на която е кръстен нашият състав. Освен танци, ние представяме и сценично обработени ритуали, напр. нестинарството, което до ден днешен се практикува в Югоизточна България.

Можете ли да опишете какво представлява този ритуал?

Това е езически обред, който има и християнски елементи. Той е свързан с празника на Константин и Елена, по време на обряда се използват техните икони. Избраните танцьори, които извършват ритуала, изпадат в транс и танцуват върху жарава. Целият обред се извършва вечер, на тъмно, съпровождат го гайди и тъпан. Гайдата е музикален инструмент с много пронизително звучене.

Наистина ли сте изпадали в транс?

Не, не (смях). Показаме този ритуал само веднъж, в театър „Редута“. Представихме го на закрито, огънят беше само символичен.

По какво най-много се различават българските и чешките народни танци?

Една от големите разлики е в самия ритъм. Музиката в Чехия е ограничена само на 2/4, 3/4 такт – полка и валс. Може би не се забелязва на пръв поглед, но и в съвременната музика преобладава най-вече такт 2/4. Валсовият ритъм не е типичен за България, там преобладават неравностепенните размери, редуват се осмини и шеснайсетини в най-различни вариации. Богатството на неравностепенните размери е много специфично за целия балкански фолклор и по това той се различава от целия свят. Инструментите също са различни. В Централна Европа най-често използваните инструменти са цимбал и цигулка, а в България гайда, кавал и тъпан.

Но най-голямата разлика е, че балканските танци не се танцуват по двойки. В Централна Европа преобладават танците по двойки и в тях всеки зависи от своя партньор. Защото без него не може да танцува. В балканския танц човек може да се включи по всяко време, да си тръгне по всяко време, не е ангажиран с никого. Освен това има чувството, че е част от колектива. Нямам предвид масова психоза (смях), а чувството за принадлежност към останалите, което ви обзема, когато танцувате хоро.

Въпросите зададе: Ленка Ткачова,
превод Елена Крейчова

